

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๑/ ๕๐

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่ ๒๐๙
วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๔ เวลา ๘.๒๐
๓๐๓. ๗/๒๕๐.๘
๑๑ มกราคม ๒๕๕๔

☐ ก่อนประชุม
☐ หลังประชุม
☐ แจกที่ประชุม
☐ ไม่แจกที่ประชุม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
๑ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร
กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๑๐ มกราคม ๒๕๕๔

เรื่อง การแต่งตั้งข้าราชการระดับสูงหรือบุคคลดำรงตำแหน่งกรรมการในรัฐวิสาหกิจหลายแห่ง

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล)๒๔๔๒๕
ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๓

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ในเรื่องการแต่งตั้งข้าราชการระดับสูงหรือบุคคลดำรงตำแหน่งกรรมการในรัฐวิสาหกิจหลายแห่ง ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นผู้เสนอ โดยคาดว่าจะนำเสนอคณะรัฐมนตรีภายในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๔ นั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาเรื่องดังกล่าวแล้ว เห็นว่า มาตรการป้องกันการทุจริตของรัฐวิสาหกิจที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอต่อคณะรัฐมนตรี เป็นกรณีที่เหมาะสมที่จะแก้ไขปัญหา ๒ ประการ คือ ๑. การดำรงตำแหน่งของกรรมการในรัฐวิสาหกิจ และ ๒. การเบิกจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พัก หรือค่าใช้จ่ายอื่นๆ ของผู้ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจ ในส่วนที่เกี่ยวกับคู่สมรสหรือผู้ติดตามของผู้ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจที่ร่วมเดินทางด้วย ซึ่งสำนักงานฯ ขอเรียนเสนอความเห็นดังต่อไปนี้

๑. การดำรงตำแหน่งของกรรมการในรัฐวิสาหกิจ

๑.๑ การดำรงตำแหน่งกรรมการในรัฐวิสาหกิจเกินกว่าสามแห่งนั้น เห็นว่า เนื่องจากมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้บัญญัติห้ามการดำรงตำแหน่งกรรมการในรัฐวิสาหกิจเกินกว่าสามแห่งไว้แล้ว โดยให้นับรวมการเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และการได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติราชการแทนในตำแหน่งกรรมการด้วย ประกอบกับมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๐ ก็ได้บัญญัติบทเฉพาะกาลให้ผู้ใดดำรงตำแหน่งกรรมการเกินกว่าสามแห่ง ถ้ามิได้ลาออกภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับ ให้ถือว่าผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งกรรมการในรัฐวิสาหกิจที่ได้รับแต่งตั้งครั้งหลังสุดในวันถัดจากวันที่ครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าว หรือถ้ามิได้มอบหมายให้ผู้อื่นปฏิบัติ

ราชการแทน ให้กระทรวงการคลังรายงานคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติให้ดำเนินการตามบทบัญญัติดังกล่าวต่อไป ดังนั้น บทบัญญัติของกฎหมายปัจจุบัน จึงเป็นไปตามมาตรการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอแล้ว

แต่อย่างไรก็ตาม หากคณะรัฐมนตรีเห็นสมควรกำหนดมาตรการเพิ่มเติมเพื่อควบคุมการให้ข้าราชการดำรงตำแหน่งกรรมการในรัฐวิสาหกิจอื่น ซึ่งมีได้อยู่ในความหมายของนิยามคำว่า “รัฐวิสาหกิจ” ตามพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจฯ และกิจการที่รัฐถือหุ้นไม่ถึงกึ่งหนึ่งของทุนทั้งหมดของกิจการนั้นด้วย คณะรัฐมนตรีก็อาจกำหนดให้ถือเป็นแนวทางการปฏิบัติราชการสำหรับส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจได้

๑.๒ การห้ามแต่งตั้งข้าราชการระดับสูง หรือผู้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วย รองหรือผู้บริหารสูงสุดในรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ เป็นประธานกรรมการหรือกรรมการในรัฐวิสาหกิจที่ดำเนินกิจการเกี่ยวกับสาธารณูปโภคและมีวัตถุประสงค์ในการแสวงหากำไร ซึ่งอยู่ในควบคุมหรือกำกับดูแล (Regulator) ของหน่วยงานดังกล่าว นั้น เห็นว่า เนื่องจากกฎหมายมิได้บัญญัติห้ามเรื่องนี้ไว้เป็นการทั่วไป ประกอบกับรัฐวิสาหกิจเป็นหน่วยงานของรัฐในการจัดทำบริการสาธารณะของรัฐ การดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจจึงต้องเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลและมติของคณะรัฐมนตรี โดยรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบเป็นผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลกิจการของรัฐวิสาหกิจให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบายและมติของคณะรัฐมนตรี ดังนั้น การมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ในสังกัดดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจก็ถือได้ว่าเป็นวิธีการอย่างหนึ่งในการกำกับดูแลกิจการของรัฐวิสาหกิจด้วย แต่หากคณะรัฐมนตรีจะพิจารณากำหนดข้อห้ามมิให้บุคคลดังกล่าวดำรงตำแหน่งกรรมการเป็นหลักทั่วไปตามข้อเสนอของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็สมควรมีการพิจารณาผลกระทบต่อระบบการกำกับดูแลกิจการของรัฐวิสาหกิจ ตลอดจนประเด็นเรื่องผลประโยชน์ของรัฐเสียก่อน

๑.๓ การห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐในองค์กรตามหมวด ๑๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบและดำเนินคดี เป็นประธานกรรมการหรือกรรมการในรัฐวิสาหกิจนั้น เห็นว่า องค์กรดังกล่าวดำเนินการโดยอิสระตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฯ การพิจารณากำหนดมาตรการใดๆ ของคณะรัฐมนตรีจึงต้องคำนึงถึงหลักกฎหมายตามรัฐธรรมนูญประกอบด้วย ซึ่งบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฯ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการในองค์กรดังกล่าวก็ได้กำหนดข้อห้ามการเป็นกรรมการรัฐวิสาหกิจไว้แล้ว แต่กรณีของสำนักงานอัยการสูงสุดนั้น มาตรา ๒๕๕ วรรคหกของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติว่า พนักงานอัยการต้องไม่เป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจหรือกิจการอื่นของรัฐในทำนองเดียวกัน เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการอัยการและสำหรับกรณีสมาชิกสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไม่ได้กำหนดข้อห้ามดังกล่าว ซึ่งแสดงให้เห็นเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ไม่ประสงค์ที่จะให้มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ขององค์กรตามหมวด ๑๑ ของรัฐธรรมนูญฯ ดำรงตำแหน่งเป็นประธานกรรมการหรือกรรมการในรัฐวิสาหกิจหรือกิจการอื่นของรัฐในทำนองเดียวกัน ดังนั้น หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควรประการใดก็สามารถเสนอมาตรการที่เหมาะสมไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง

๑.๔ การจัดทำบัญชีรายชื่อกรรมการนั้น เห็นว่า มาตรา ๑๒/๑ วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ

(ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้บัญญัติให้คณะรัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำบัญชีรายชื่อดังกล่าว ดังนั้น คณะรัฐมนตรีจึงสามารถนำข้อเสนอของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มาประกอบการพิจารณาปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันได้ ทั้งนี้ ตามที่คณะรัฐมนตรีเห็นสมควร

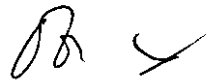
๑.๕ ข้อเสนอเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๑๘ นั้น เห็นว่า สมควรให้กระทรวงการคลังซึ่งรับผิดชอบการปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ดำเนินการศึกษาผลกระทบและความจำเป็น รวมทั้งประเด็นที่ได้กล่าวมาข้างต้นและที่เกี่ยวข้อง และพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

๒. การเบิกจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พัก หรือค่าใช้จ่ายอื่นๆ ของผู้ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจ ในส่วนที่เกี่ยวกับคู่สมรสหรือผู้ติดตามของผู้ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจ

เห็นว่า การเบิกจ่ายเงินในเรื่องดังกล่าวเป็นการบริหารจัดการภายในของรัฐวิสาหกิจแต่ละแห่งตามที่กำหนดในระเบียบหรือข้อบังคับของรัฐวิสาหกิจ แต่อย่างไรก็ตาม คณะรัฐมนตรีอาจพิจารณากำหนดเป็นนโยบายเพื่อให้รัฐวิสาหกิจดำเนินการปรับปรุงแก้ไขระเบียบหรือข้อบังคับตามมาตรการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอ โดยอาจให้นำหลักเกณฑ์ในการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการเดินทางสำหรับคู่สมรสและผู้ติดตามในการเดินทางไปราชการ ที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ มาพิจารณาประกอบด้วยก็ได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายอัชพร จารุจินดา)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักอำนวยการ

โทร. ๐ ๒๒๒๒ ๐๒๐๖-๙

ฝ่ายกฎหมายคมนาคม

โทร ๐ ๒๒๘๐ ๐๙๕๑-๘ ต่อ ๓๔๐๒

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๘๔๒๕

www.krisdika.go.th

www.lawreform.go.th